

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analytical Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานระบาดวิทยาของบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดราชบุรี โดยเป็นบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 8 คน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 62 คน ผู้ที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาของหน่วยคู่สัญญาของบริการระดับปฐมภูมิ จำนวน 67 คน ผู้ที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาของหน่วยบริการปฐมภูมิ จำนวน 917 คน รวมทั้งสิ้น 1,054 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในแบบทดสอบความรู้ แบบวัดปัจจัยภายใน และปัจจัยจิตลักษณะภายใต้สถานการณ์การปฏิบัติงาน ได้ค่าความเชื่อมั่น .97, .81 และ .85 ตามลำดับ ใช้สถิติเชิงอนุมาน การทดสอบค่าไคสแควร์ ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75.52 อายุระหว่าง 24 – 37 ปี ร้อยละ 50.95 ปี มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 66.98 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 87.00 สถานที่ปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่ทำงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้อยละ 87.00 อายุราชการในการทำงาน 11 – 20 ปี ร้อยละ 46.02 มีระยะเวลาในการดำเนินงานทางระบาดวิทยา 6 – 10 ปี ร้อยละ 38.42 เคยได้รับการอบรมทางระบาดวิทยา ร้อยละ 93.55 มีจำนวนบุคลากรปฏิบัติงานระบาดวิทยาในหน่วยงาน จำนวน 1 คน ร้อยละ 93.83 ปัจจัยภายในมีระดับความรู้เกี่ยวกับระบาดวิทยา ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.19 มีระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานระบาดวิทยาในระดับต่ำ ร้อยละ 40.70

ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านหน่วยงานและการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่มีระดับปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 59.58 และปัจจัยด้านแรงสนับสนุนทางสังคม มีระดับแรงสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.52 ปัจจัยจิตลักษณะภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 63.47 ส่วนปัจจัยด้านระดับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการได้รับอันตราย อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 35.39

พฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยาในด้านการเฝ้าระวังและสอบสวนโรค ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยาในด้านการเฝ้าระวังอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.22 ส่วนระดับพฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยาในด้านการสอบสวนโรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.42

ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านหน่วยงานและการบริหารจัดการ แบ่งเป็น ด้านกำลังคน ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กัน ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานระบาดวิทยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยาของบุคลากรสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความรู้เกี่ยวกับระบาดวิทยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนและการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน ปัจจัยด้านจิตลักษณะภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานระบาดวิทยา และความวิตกกังวลเกี่ยวกับการได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงานระบาดวิทยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยา

ปัจจัยทางชีวิตสังคม ประกอบด้วย เพศ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานระบาดวิทยาในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานระบาดวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสถานภาพสมรส ระยะเวลาในการดำเนินงานทาง

ระบาควิทยา ไม่มีความสัมพันธ์ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ปัจจัยด้านจิตลักษณะภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางชีวสังคม สามารถร่วมกันทำนายความผันแปรของพฤติกรรมการปฏิบัติงานระบาควิทยาของบุคลากรสาธารณสุข ได้ดีกว่าการทำนายโดยตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเพียงตัวเดียว

ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยเชิงทดลอง ในสภาพการณ์จริง เพื่อหาวิธีการในการเสริมสร้างการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานระบาควิทยา เพื่อที่จะเป็นการพัฒนากระบวนการในการป้องกันการเกิดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการพฤติกรรมการปฏิบัติงานระบาควิทยา

Abstract

This Analytical Research was purposed to study the Epidemiology working behaviors of public health personnel in disease prevention and control zone 4 Ratchaburi Province. The populations were epidemiologist worked in Provincial Health Office 8 persons, District Health Office 62 persons, Contracting Unit for Primary Care 67 persons, Primary Care Unit 917 persons, total 1,054 persons. Research. Instrument was questionnaire based on concept and objective of researcher, which passed the quality inspection in knowledge, internal factor and psycho situational factors performance reliability 97, 81 and 85. Used inferential statistics Chi-square test, Pearson 's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis with statistical significant at the level of .05.

The study found that mostly of sex were male 75.52 %, age between 24-37 years 50.95 %, marriage status were marry 66.98 %, education at bachelor' degree or higher 87.00 %, worked place in Primary Care Unit 87.00 %, worked in Health Office between 11-20 years 46.02 %, epidemiologist practice 6-10 years 38.42 %, trained in epidemiology 93.55 %, 1 epidemiologist in worked place 93.83 %, knowledge in epidemiology in medium level 39.19 %, perception of risk factors with epidemiological behaviors practice in low level 40.70 %, The external factors that related in practice were organized and management factor mostly had high level 59.58 %, social support factor had medium level 64.52 %, psycho situational factors had motivation in medium level 63.47 % and anxiety in dangerous had high level 35.39 %. Epidemiological behaviors practice in surveillance and investigation mostly had medium level in surveillance 55.22 % and had medium level in investigation 53.42 %.

External factors in work place and management into human resource, material, equipment and management had positive relation with epidemiological behaviors practice but social support factor had negative relation. Internal factors in perception of risk factors with epidemiological behaviors practice had positive relation but knowledge in epidemiology had positive relation with investigation behaviors and negative relation with surveillance behaviors. Psycho situational factors into motivation and anxiety in dangerous had positive relation with epidemiological behaviors practice. Biosocial factor into gender, amount of epidemiologists had statistical significant relation with epidemiological behaviors practice but marriage status and epidemiologist practice no relation. External factors, internal factors and Psycho situational factors can predicted the variation of epidemiological behaviors practice better than one variable.

There for, it should had experimental research in real situation to find way to strengthen the perception prevented dangerous form epidemiological behaviors practice.